

ЛЕОНІД ЗАШКІЛЬНЯК:

«На жаль, історія може “навчити” будь-чого і вибрати з неї те, що дійсно корисне сьогодні, є непростою справою»

[Леонід Зашкільняк](#) — - доктор історичних наук, професор Львівського національного університету ім. Івана Франка, з вересня 2007 — заступник директора з наукової роботи Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. Автор цікавих і змістовних книг [Методологія історії: від давнини до сучасності](#). — Львів: Львівський державний університет ім. Ів. Франка, 1999. — 224 с.); [Сучасна світова історіографія](#) [Посібник для студентів історичних спеціальностей університетів: Посібник для студентів історичних спеціальностей університетів](#). — Львів: ПАІС, 2007. - 312 с. та інших.

...

В жодній країні світу (крім, зрозуміло, африканських чи відсталих азійських) немає прив'язки посади до людини, на керівні посади йдуть без особливого бажання, розуміючи, що керівник зобов'язаний насамперед створювати умови для роботи колективу, а не дбати за свої власні інтереси. Всі керівні посади мають обмежені строки перебування на них людей. В освіті і науці ця проблема особливо болюча — більшість керівників — від ректора, директора до декана і завідувача кафедри — не мають обмежень в перебуванні на посаді. І тоді буває так, що людина перебуває на посаді по двадцять-тридцять років, втрачає уявлення про розвиток і зміни в науці і освіті, дбає тільки про збереження своїх позицій, свого крісла, хоча в душі, напевно, думає і переконаний, що він робить велике благо, бо тільки він знає, як воно повинно бути. Це прикрий факт, який, до речі, дозволив в економіці здійснити ганебний акт приватизації підприємств директорами на пару з відвертим криміналітетом, а в освіті і науці — загальмувати освоєння нових ідей і обмежити прихід молодих кадрів.

Не хочу ідеалізувати польську освіту і науку, але там ситуація прямо протилежна до української. У Польщі ще в часи «народної влади» знайшлося чимало розумних людей, які запровадили у вищій школі західноєвропейську модель навчання і наукової діяльності. Там наука зосереджена в університетах, а різного роду наукові установи на зразок академії наук існують фактично як наукові товариства (ці останні кроки були здійснені вже після 1989 р.). Суворота ротация кадрів на всіх посадах організації наукового життя створює сприятливі можливості для приходу молодих кадрів та їх конкуренції між собою. Добрий викладач повинен бути добрим науковцем, принаймні «нормальним» науковцем, який сам провів якісь дослідження, а не якому писали дисертації молоді працівники відділів, лабораторій чи кафедр. Тому польське наукове середовище не пропустило би повз увагу жодного випадку плагіату чи використання чужих дослідницьких результатів, а авторитет ученого і викладача там визначається не посадою (посада — це тимчасове!), а дійсним внеском в науку чи освіту. Менше знайомий з системою шкільної освіти, але, здається, і там в Польщі сьогодні запроваджено західну модель шкільного виховання, де учні мають можливість вибору предметів навчання, підручників, а вчителі не належать до упослідженої категорії населення. ([читати далі](#))

...